

Nowy rezerwat przyrody w dolinie Rzeki Małej

26.8.2026 - | Generalna Dyrekcja Lasów Państwowych

Na terenie Nadleśnictwa Chojnów powołano rezerwat przyrody „Dolina Rzeki Małej”. Ochroną objęto ponad 133 ha cennych siedlisk wodno-błotnych, będących ostoją wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. To już 126. rezerwat utworzony w ramach inicjatywy „100 rezerwatów na 100-lecie Lasów Państwowych”.

Rezerwat „Dolina Rzeki Małej” jest położony na terenie Nadleśnictwa Chojnów (RDLP w Warszawie), w gminie Piaseczno i obejmuje powierzchnię **133,49 ha**. Jego otulina zajmuje **285,89 ha**, z czego ponad 238 ha znajduje się na gruntach zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Nowy obszar chroniony powołano na terenie użytku ekologicznego „Rzeka Mała”, ustanowionego w 2024 roku przez gminę Piaseczno na wniosek leśników z Nadleśnictwa Chojnów.

Ochrona cennych siedlisk i gatunków

Celem powołania rezerwatu jest zachowanie w możliwie naturalnym stanie ekosystemów wodno-błotnych oraz łęgów jesionowo-olszowych wraz z zachodzącymi w nich naturalnymi procesami.

Zamierający las olchowy na podmokłym terenie nowego rezerwatu, gdzie znajdują się cenne gleby torfowe. Fot. Magdalena Stępińska

Ochroną objęto również stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem płazów i ptaków, a także torfowiska pełniące ważne funkcje ekosystemowe.

W centralnej części rezerwatu znajduje się bieg rzeki Małej, wokół którego zachowały się cenne siedliska związane z terenami podmokłymi. Szczególną wartość przyrodniczą przedstawiają łęgi jesionowo-olszowe stanowiące ostoję licznych gatunków zwierząt związanych z ekosystemami wodnymi i bagiennymi.

Historycznie część tego obszaru była użytkowana jako łąki i pastwiska, dziś jednak jest jednym z najcenniejszych przyrodniczo miejsc w regionie. Wiosną rozkwitają tu m.in. kosańce, a rozległe tereny podmokłe zapewniają schronienie wielu rzadkim organizmom.

Na obszarze rezerwatu występują dziesiątki gatunków objętych ochroną, rzadkich lub zagrożonych. Wśród nich znajdują się m.in. zalotka nizinna, czerwończyk nieparek, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, rzekotka drzewna, bocian czarny, wydra europejska, bóbr oraz liczne gatunki nietoperzy, w tym karliki i borowiec wielki.

Inicjatywa leśników z Nadleśnictwa Chojnów

Inicjatorami objęcia ochroną tego fragmentu doliny byli leśnicy z Nadleśnictwa Chojnów, którzy zwrócili uwagę na wyjątkowe walory przyrodnicze obszaru. Już w Programie ochrony przyrody stanowiącym część Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Chojnów na lata 2018-2027 wskazano potrzebę objęcia tego terenu ochroną. Efektem prowadzonych wspólnie z gminą Piaseczno działań

było najpierw ustanowienie w 2024 roku użytku ekologicznego „Rzeka Mała”, a następnie złożenie wniosku o utworzenie rezerwatu przyrody.

Znaczną część rezerwatu zajmują dobrze zachowane siedliska podmokłe, stanowiące ostoję wielu gatunków związanych z ekosystemami wodnymi i bagiennymi. Co ważne, tamtejszy krajobraz zachował również naturalny charakter, coraz rzadziej spotykany w sąsiedztwie dużych aglomeracji.

O znaczeniu nowych form ochrony przyrody mówił podczas uroczystości zastępca dyrektora generalnego ds. zrównoważonej gospodarki leśnej Cezary Świstak.

- Rezerwaty powołujemy nie po to, żeby zamknąć las, tylko po to, żeby ten obszar zachować dla ludzi, udostępnić go w sposób, który szanuje zasady ochrony przyrody – podkreślił.

Podczas uroczystości ministra klimatu i środowiska Paulina Hennig-Kloska zwracała uwagę, że ochrona takich obszarów ma szczególne znaczenie w obliczu postępującej zmiany klimatu i towarzyszącej jej utraty różnorodności biologicznej. Podkreślała znaczenie terenów podmokłych, bagien i torfowisk, które nie tylko stanowią ostoję wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt, ale również odgrywają ważną rolę w magazynowaniu wody i zwiększaniu odporności ekosystemów na skutki suszy.

Ministera zwróciła również uwagę na rosnącą presję inwestycyjną, z jaką mierzą się cenne przyrodniczo tereny położone w sąsiedztwie dużych aglomeracji. W tym kontekście rezerwat „Dolina Rzeki Małej”, położony niedaleko Warszawy, wskazała jako przykład skutecznej ochrony obszaru o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Jak podkreślił nadleśniczy Nadleśnictwa Chojnów, dzisiejsza uroczystość to zwieńczenie kilkuletnich działań prowadzonych przez leśników z Nadleśnictwa Chojnów na rzecz objęcia tego terenu ochroną przyrodniczą.

- Ufamy, że rezerwat „Dolina Rzeki Małej” pozostanie trwałym świadectwem tego, że leśnicy nie tylko odpowiedzialnie gospodarują lasami, ale również skutecznie doprowadzają do objęcia miejsc szczególnie cennych ochroną odpowiadającą ich wartości przyrodniczej – powiedział Artur Pacia.

Ustanowienie rezerwatu jest naturalnym dopełnieniem ochrony tego cennego fragmentu doliny, zapoczątkowanej wcześniej utworzeniem użytku ekologicznego „Rzeka Mała”.

126. rezerwat w ramach inicjatywy jubileuszowej

Rezerwat „Dolina Rzeki Małej” jest **126. rezerwatem przyrody utworzonym w ramach inicjatywy „100 rezerwatów na 100-lecie Lasów Państwowych”**.

Od rozpoczęcia programu 1 marca 2024 roku ochroną objęto już ponad **9700 ha** cennych przyrodniczo obszarów, a powierzchnia otulin nowo utworzonych rezerwatów przekroczyła **7400 ha**.

Lasy Państwowe i rezerwaty przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Lasy Państwowe znajduje się obecnie **1455*** rezerwatów przyrody, co stanowi około 87 proc. wszystkich rezerwatów w Polsce. Ich łączna powierzchnia przekracza **143 tys. ha**, czyli około 75 proc. całkowitej powierzchni rezerwatów w kraju.

Jak zaznaczył Cezary Świstak, większość polskich rezerwatów funkcjonuje właśnie na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe.

- Dzisiaj 85 procent rezerwatów jest utworzonych czy funkcjonuje na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe. To właśnie pokazuje, jak ważna dla leśników jest ochrona przyrody i jak szukamy tych wyjątkowych miejsc, które można objąć taką ochroną - powiedział.

Ponad połowę wszystkich rezerwatów na gruntach Lasów Państwowych stanowią rezerваты leśne, chroniące najcenniejsze ekosystemy i procesy przyrodnicze zachodzące w polskich lasach.

* stan na koniec 2025 roku

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualnosci/nowy-rezerwat-przyrody-w-dolinie-rzeki-malej>